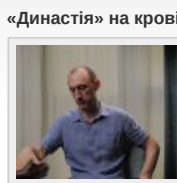

Кремль підключає зрадників з ОП? Чому кадровий «схематоз» Банкової став головною вразливістю України

«Династія» на крові та офшорах: як кадри Єрмака будували «рай» для себе й для нього у Козині під час війни

Тінь розвідника Червінського. Як одна справа оголила приховану анатомію нинішньої держави

Холерні пляжі та нафтові лагуни як фінальний акорд російського загарбництва на Сиваші

Цифровий вирок: як штучний інтелект та Big Data перетворили смартфон на мішень для спецслужб Ізраїля

"Мене здала однокласниця Марійка". Історія життя і боротьби волинської зв'язкової УПА

Тінь розвідника Червінського. Як одна справа оголила приховану анатомію нинішньої держави

СКАНДАЛИ | ВТР, 2026-05-12 08:20

Версія для печати

7 травня суд дозволив Роману Червінському повернутися на службу до ЗСУ, залишивши йому нічний домашній арешт. Новина, здавалося б, суха, майже канцелярська: «дозволити проходження військової служби за місцем призначення». Але в соцмережах одна активна українка з Дніпра написала: «То що це взагалі було?».

Ця коротка репліка здалася мені точнішою за багато експертних колонок. Тому що в ній – увесь нерв історії, пов'язаної з Червінським. Ця історія давно перестала бути частиною життя одного розвідника, зазначають у виданні **ZAXID.net**. Вона перетворилася на рентген країни, яка одночасно намагається воювати, будувати демократію, зберігати керованість, не скотитися в авторитаризм і при цьому не розвалитися зсередини.

Як на мене, історія Червінського схожа на стару фронтову фотографію, яку надто довго тримали під дощем: контури ще помітні, але вода вже розмила, де герой, де обвинувачений, де держава, а де її страх. Колишній офіцер спецслужб, людина, яку пов'язували і з операціями проти російських структур, і з історією «Вагнергейту», раптом опинився у в'язниці власної держави.

Нагадаю, пана Романа звинувачували, зокрема, в перевищенні повноважень під час операції з вербування російського пілота, після якої Росія завдала удару по аеродрому «Канатове». Загинула людина, були поранені, пошкоджена техніка. Держава сказала: винен самовільний авантюризм.

Прихильники Червінського відповіли: це розправа над офіцером, який надто багато знав про політичне закулісся війни.

НОВИНИ

- 17:11 Яніна Соколова: Шістки ведуть себе як шістки
- 17:09 Переважна більшість громад, які підпорядковувалися Патріархові Філарету, приєдналися до ПЦУ
- 15:22 Будівництво "Династії": зафіксовано тиск на експертів, ймовірно, з боку СБУ - Кривонос
- 15:03 Будівництво "Династії": про підозру повідомили 7 особам
- 14:16 Поки "міндічі" у владі обкрадають знекровлену Україну, з окремих територій Нікопольського району оголосили обов'язкову евакуацію
- 13:55 Стрільянина у Світловодській міській міськраді: заступник мера розстріляв підлеглого та відвідувача
- 12:05 Марина Данилюк-Ярмолаєва: Бійся раба, який виходить з-під контролю
- 11:07 Поки Буча тонула в крові, вони замовляли черепицю: нові плівки "Че Гевари" та Єрмака про будівництво "Династії"
- 11:03 32 прокурори Хмельниччини через суд повертають інвалідність після скандалу з МСЕК
- 09:16 Єрмак почав кар'єру у стриптиз-клубі («Дорфман»), продовжив - у магазині контрабандних брендів (SANAHUNT) - Мендель

ПІДПИСКА НА КАНАЛ

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

Але найдивовижніше – не саме обвинувачення. На війні держави завжди стають, умовно кажучи, «надто нервовими». Війна взагалі перетворює будь-яку владу на організм із запаленими рецепторами: вона починає болісно реагувати навіть на власну тінь. Дивує інше: Україна намагалася довести світові, що залишається демократичною країною, і водночас діяла методами, які в самій Європі викликали б шквал запитань.

Читайте також: **Роман Червінський: І "Канатове", і "вагнерівці" – успішні операції. А б від них ніколи не відмовився**

Адже європейські цінності – це не вишиванка на саміті й не прапор ЄС над урядовим кварталом. Це нудна, болісна, інколи дратівлива процедура. Європа починається не з гімну, а з презумпції невинуватості. Не з декларацій про свободу, а з права обвинуваченого дратувати владу самим фактом свого існування. І саме тут справа Червінського перетворилася на лакмусовий папірець.

Українська влада опинилася в становищі канатохідця, якому одночасно наказали бігти й зберігати рівновагу. З одного боку – війна, диверсії, необхідність контролю над спецслужбами. З іншого – західні партнери, які безкінечно повторюють слова про верховенство права. Київ ніби намагався їхати одразу на двох велосипедах, причому в протилежні боки.

Особливо символічним стало рішення Конституційного Суду України навесні цього року, коли було визнано неконституційною норму про автоматичне продовження арештів під час воєнного стану. Багато юристів прямо пов'язували це зі справою Червінського. Вийшов майже літературний сюжет: людина, яку система довго тримала під замком, сама стала причиною обмеження можливостей цієї системи. У певному сенсі це і є європейська логіка права – коли держава змушена відступати навіть перед тими, кого вважає небезпечними.

Але українське суспільство реагувало на все це не як аудиторія юридичного семінару. Люди відчували внутрішній збій. Їм показували офіцера як загрозу державі, а потім поступово знімали обмеження, повертали документи, прибирали електронний браслет і зрештою дозволили знову служити. І тут неминуче виникає запитання: якщо він настільки небезпечний, навіщо повертати йому зброю і доступ до армії? А якщо не небезпечний – навіщо два роки ламали його життя?

Саме тому фраза «Що це було?» стала майже народним вираженням усієї конструкції. Не виправдувальним і не обвинувальним – а екзистенційним. Тому що українці за роки війни звикли до трагедій, але погано переносять відчуття мутності й несправедливості. Вони готові терпіти жорсткість, але хочуть розуміти її сенс.

Читайте також: **Розвідник Роман Червінський: "Я взяв автомат і пішов воювати. А в них була своя логіка. З Офісу Президента прийшла команда, без їхньої санкції мости не підривати"**

В історії Червінського особливо виразно видно, як війна розмиває межі між державним інтересом і політичним страхом. У мирний час демократія схожа на скляний дім: прозорість вважається чесною. Під час війни те саме скло починають зафарбовувати вапном – спочатку заради безпеки, потім за звичкою. І завжди настає момент, коли вже ніхто не пам'ятає, де була необхідна секретність, а де почалася зручність для влади.

Захід теж опинився у двозначному становищі. Європейські політики роками повторювали, що Україна воює «за європейські цінності». Але справа Червінського поставила незручне запитання: чи можна захищати ліберальну демократію методами репресивної держави? І де проходить межа, після якої воєнна необхідність починає пожирати саму ідею права?

Парадокс у тому, що сама Україна сьогодні живе одразу у двох історичних епохах. Одна частина країни психологічно вже в Європі XXI століття – із незалежними судами, правами людини, публічною політикою. Інша все ще існує в логіці пострадянської держави безпеки, де «нормальним» вважається непотизм глави держави, а спецслужби – не інструмент закону, а прислужники влади. Справа Червінського стала зіткненням цих двох Україн.

Показово, що багато західних публікацій про нього були написані з інтонацією подиву. Журналісти ніби не могли вирішити, хто перед ними – небезпечний оперативник, який вийшов з-під контролю, чи людина, що стала жертвою апаратної боротьби.

Пам'ятається, в одній з іноземних публікацій йшлося про те, що, мовляв, в Україні ця людина одночасно вважається патріотом, дисидентом і незручним свідком. А українські ЗМІ цими днями пишуть: «Суд дозволив офіцеру виконувати завдання з оборони держави» – людині, яку та сама держава ще зовсім недавно тримала в ізоляції.

У цьому є майже шекспірівська дихотомія. Держава спочатку оголошує людину проблемою, а потім знову перетворює її на інструмент власного порятунку. Ніби капітан корабля під час шторму спершу викидає за борт штурмана, звинувачуючи його в помилці курсу, а потім у паніці намагається повернути назад, бо решта взагалі не вміє читати карти.

Читайте також: **Як судді Татарова судять українських офіцерів**

І все ж головне в цій історії – не Червінський. Він лише фігура на величезній шахівниці війни. Головне – реакція суспільства. Україна останніх років дивовижна тим, що навіть під час найтяжчої війни там зберігається здатність до публічної суперечки. Владу критикують, рішення судів обговорюють, журналісти розслідують дії спецслужб. Для країни в стані повномасштабної війни це саме собою знаменно.

Але водночас саме справа Червінського показала межі цієї відкритості. Тому що в критичний момент держава все одно потягнулася до старого пострадянського рефлексу: закрити, ізолювати, оголосити загрозою, а деталі сховати за формулою «в інтересах безпеки». Це рефлекс не лише України – так поведуться майже всі держави на війні. Різниця лише в тому, наскільки швидко після цього система здатна повернути собі правові рамки.

І тут виникає головне запитання: історія Червінського була свідченням сили української демократії чи, навпаки, її слабкості? Відповідь парадоксальна: і того, й іншого одночасно. Слабкості – тому

що людина опинилася в ситуації, де політика явно переплелася з правосуддям. Сили – тому що система все ж не змогла остаточно законсервувати справу в режимі надзвичайщини. Судові рішення змінювалися, Конституційний Суд втрутився, суспільний тиск працював, дискусія не зникла.

І саме ця двоїстість робить справу Червінського такою важливою для розуміння сучасної України. Тому що країна сьогодні нагадує величезний міст, який добудовують просто під час руху колони. Ним уже йдуть танки, їдуть машини швидкої допомоги, біжать люди зі зброєю й дипломати з папками про євроінтеграцію, а робітники внизу ще тільки приварюють металеві балки. Будь-яка помилка загрожує падінням у прірву – або в хаос війни, або в авторитарну звичку «воєнної необхідності».

Європа в цьому сенсі для України – не пункт призначення, а дзеркало. І справа Червінського стала одним із тих моментів, коли дзеркало раптом показало не святковий фасад, а нервову анатомію держави. З'ясувалося, що країна, яка вимагає від світу визнання своєї демократичної зрілості, сама ще не до кінця вирішила, що робити з людьми, надто тісно пов'язаними з її тінювою історією війни.

Адже Червінський – це не просто офіцер. Це людина епохи спецоперацій, таємних домовленостей, неофіційних каналів, сірих зон, де держава завжди воліє користуватися результатом, але ніколи не хоче публічно визнати методи. Такі люди особливо потрібні під час війни й особливо незручні після того, як операція йде не за планом. Вони схожі на саперів, яких відправляють розмінювати мінне поле вночі: поки все тихо, їх не помічають; якщо стається вибух – саме вони стають першими винними.

Читайте також: [Суд повернув розвіднику Червінському закордонний паспорт](#)

В українському суспільстві справа Червінського розколола навіть тих, хто однаково підтримує спротив Росії. Для однієї частини він – професіонал, якого система намагалася зробити крайнім. Для іншої – приклад небезпечної автономії силовиків, коли офіцери починають сприймати себе окремою державою всередині держави. І обидві сторони в чомусь мають рацію. Тому що війна породжує особливий тип людей – тих, хто щодня діє на межі закону заради виживання країни. Але після цього сама країна неминуче стикається з питанням: як повернути цих людей назад у рамки мирного права?

Для України, де намітився явний дисбаланс у системі стримувань і противаг, ця проблема дуже актуальна. Тому історію Червінського можна вважати не приватним випадком, а майже символічним іспитом. Після якого стане зрозуміло: чи зможе держава воєнного часу зберегти хоча б каркас правової системи? Чи війна поступово перетворить демократію на декорацію, залишивши всередині лише дисципліну обложеної фортеці?

Однак, можливо, ця історія ще сильніше сигналізує про інше. Демократія – це не відсутність помилок. І навіть не відсутність політично мотивованих рішень. Демократія – це здатність системи визнавати власну обмеженість і поступово коригувати себе під тиском суспільства й закону.

В авторитарних режимах такі історії зазвичай закінчуються тишею: людина зникає з публічного простору, а разом із нею зникає й сама тема. У випадку Червінського сталося протилежне: суперечка лише розширювалася, залучаючи суди, журналістів, громадськість, міжнародну увагу.

Так, цей процес був важким, суперечливим і подекуди схожим на рух машини зі зламаним кермом. Але сама можливість публічного конфлікту навколо дій спецслужб уже багато говорить про стан країни. У фашистській путінській Росії подібна фігура, найімовірніше, або була б фізично знищена, або, навпаки, повністю героїзована без права на сумнів. Україна ж опинилася в більш хаотичному, але й більш живому стані: у ній суперечка триває.

Читайте також: [Порошенко внесе заставу за розвідника Червінського, якого "закрили" через критику влади й якого зрадили генерали](#)

І тому запитання тієї жінки із соцмереж – «Що це було?» – насправді не таке вже й просте. Історія Червінського ще не завершена. Судові процеси тривають. Можливо, попереду будуть нові обвинувачення, виправдання, політичні повороти, публікації розслідувань і мемуари учасників. Але вже зараз зрозуміло: ця справа увійде в українську історію не як епізод кримінальної хроніки, а як момент зіткнення двох логік – логіки держави війни та логіки європейського права.

І саме від того, яка з них зрештою перемаже, залежатиме не лише доля одного розвідника. Від цього залежить відповідь на значно важливіше запитання: якою стане сама Україна після війни?

Олександр Косвінцев, опубліковано у виданні ZAXID.net

Читайте також:

- [Розправа над полковником Червінським: "Суддя Білоцерківець виконав вказівку Єрмака-Зеленського, і продовжив до 14 місяців мій цілодобовий домашній арешт"](#)
- [Суддя Олена Чайка, яка "відмазала" Татарова, запроторила за ґрати бойового розвідника Червінського. За розправою стоїть Єрмак?](#)
- [Богдан Червінський: Зеленському Україна все одно](#)
- [СБУ та прокуратура фальсифікують справу Червінського на угоду Зеленському та Єрмаку - Бутусов](#)
- [Прокурора у справі Червінського Сиводеда затримували за хуліганство, а у прокурора Кобця родина бізнесує на окупованих територіях \(ВІДЕО\)](#)
- [Легендарні операції розвідника Червінського увійдуть у підручники](#)
- [Продовження «Вагнергейту»: дика історія з розвідниками, які готували спецоперацію](#)

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

Рашисти під Києвом, Буча в облозі, а організоване угруповання Єрмака буде «Династією»

Як Росія робить «бунт» в Україні руками іноземців. Нова схема Кремля

ГУР викурює РОСІЯН із нір, ССО на ЗАЧИСТЦІ будинку, безпілотники працюють під ДОНЕЦЬКОМ

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту. Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com